บทที่ 3
ระเบียบและวิธีการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง "ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค : กรณีศึกษาพนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (เชียงใหม่) ภาคเหนือ" เป็นการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามแบบตอบด้วยตนเอง (Self-Administered Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษา โดยมีรายละเอียดในเรื่องขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา ดังนี้

ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือพนักงานที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (เชียงใหม่) ภาคเหนือจำนวนทั้งสิ้น 359 คน (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (เชียงใหม่) ภาคเหนือ, 2545) โดยจะศึกษาประชากรทั้งหมด

ระดับตำแหน่ง	ประชากร
11	1
10	11
9	5
8	10
7	31
6	66
5	74
4	82
3	56
2	23
รวม	**359**

ขอบเขตเนื้อหา

1. ศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (เชียงใหม่) ภาคเหนือ ในด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าและการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากเพื่อประโยชน์ขององค์การ และด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพขององค์การ ตามแบบจำลองของ R. M. Steers

2. ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในงานที่ปฏิบัติ กับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (เชียงใหม่) ภาคเหนือ ตามแบบจำลองของ R. M. Steers

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาจะใช้ปัจจัยที่กำหนดความผูกพันต่อองค์การตามทัศนะของ R.M. Steers ทั้ง 3 กลุ่ม มาเป็นตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์การในการศึกษาดังนี้

1. **ตัวแปรอิสระ** ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์การ ระดับตำแหน่ง และอัตราเงินเดือน

1.2 ปัจจัยด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ได้แก่ ความมีอิสระในการทำงาน ความหลากหลายของงาน ความมีเอกลักษณ์ของงาน ผลป้อนกลับของงาน และงานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

1.3 ปัจจัยด้านประสบการณ์ในงานที่ปฏิบัติ ได้แก่ ความรู้สึกว่าตนมีความสำคัญต่อองค์การ ความรู้สึกว่าองค์การเป็นที่พึ่งพาได้ ความคาดหวังที่จะได้รับการตอบสนองจากองค์การ และทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงานและองค์การ

2. **ตัวแปรตาม** ประกอบด้วย ลักษณะของความผูกพันต่อองค์การ (Commitment) 3 ลักษณะ ได้แก่ ความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าและการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ ความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากเพื่อประโยชน์ขององค์การ และความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพขององค์การ

โดยความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามแสดงดังภาพที่ 2

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ **ตัวแปรตาม**

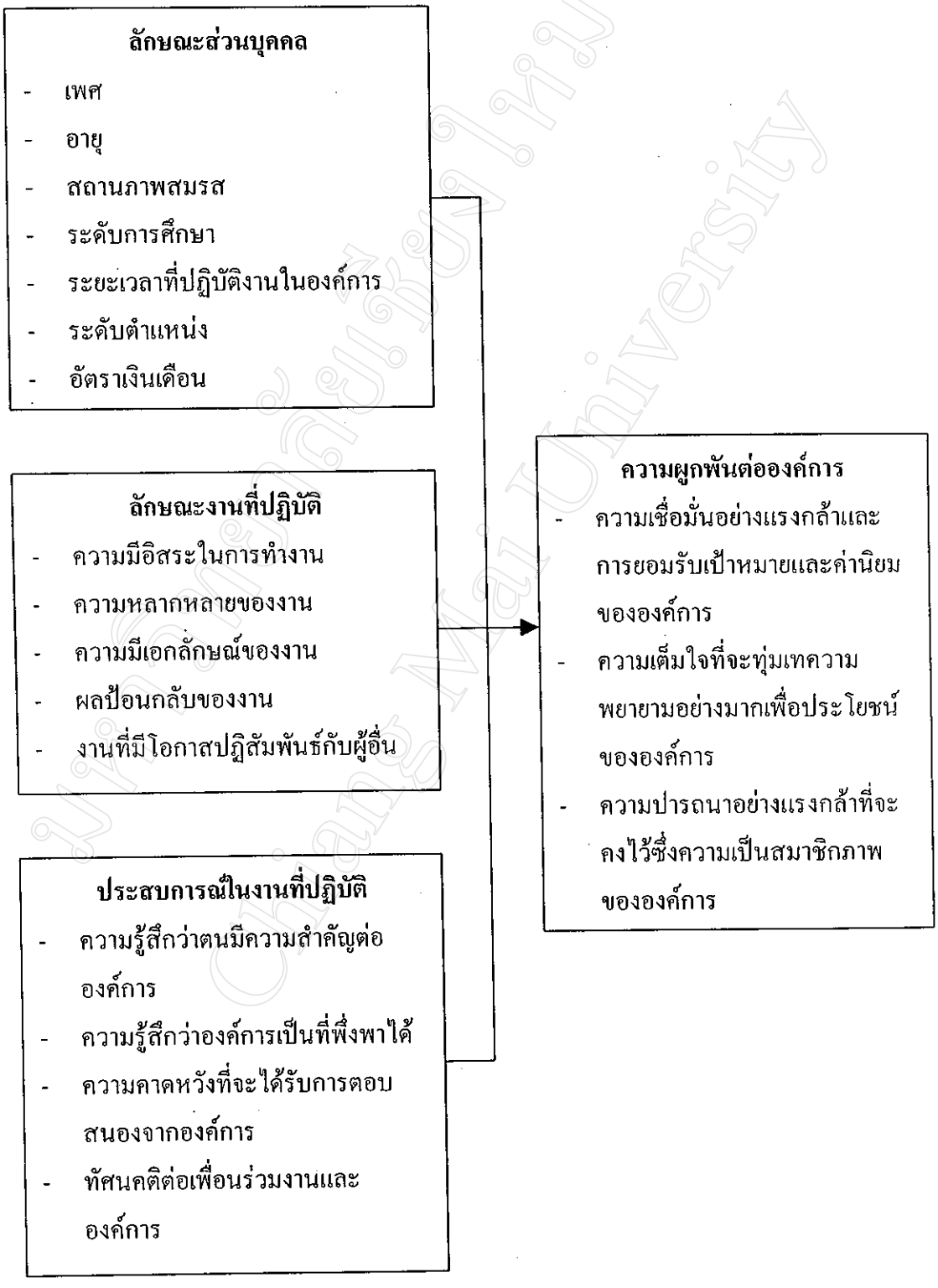

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

สมมติฐานในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แบ่งสมมติฐานการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

<u>ส่วนที่ 1</u> สมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับระดับความผูกพันต่อองค์การ

สมมติฐานที่ 1 พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) มีความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับสูง

<u>ส่วนที่ 2</u> สมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในงานที่ปฏิบัติ กับความผูกพันต่อองค์การ

สมมติฐานที่ 1 พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) ที่มีเพศต่างกัน จะมีความผูกพันต่อองค์การที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) ที่มีอายุต่างกัน จะมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน จะมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) ที่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์การต่างกัน จะมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) ที่มีระดับตำแหน่งต่างกัน จะมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) ที่มีอัตราเงินเดือนต่างกัน จะมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 8 ลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์การ

8.1 ความมีอิสระในการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์การ

8.2 ความหลากหลายของงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์การ

8.3 ความมีเอกลักษณ์ของงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์การ

8.4 ผลป้อนกลับของงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์การ

8.5 งานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์การ

สมมติฐานที่ 9 ประสบการณ์ในงานที่ปฏิบัติของพนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์การ

9.1 ความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อองค์การมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์การ

9.2 ความรู้สึกว่าองค์การเป็นที่พึ่งพิงได้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์การ

9.3 ความคาดหวังที่จะได้รับการตอบสนองจากองค์การมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์การ

9.4 ทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงานและองค์การ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์การ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบตอบด้วยตัวเอง (Self-Administered Questionnaire) ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์การ ระดับตำแหน่ง และเงินเดือน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกคำตอบ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบใช้สเกลของไลเกิท (Likert Scale) (นราศรี ไววนิชกุล และ ชูศักดิ์ อุดมศรี, 2543) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ในงานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบใช้สเกลของไลเกิท (Likert Scale) (นราศรี ไววนิชกุล และ ชูศักดิ์ อุดมศรี, 2543) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบใช้สเกลของไลเกิท (Likert Scale) (นราศรี ไววนิชกุล และ ชูศักดิ์ อุดมศรี, 2543) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมจากพนักงานที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (เชียงใหม่) ภาคเหนือ ใช้วิธีสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม จากประชากรทั้งหมดจำนวน 359 คน

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมและศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และบทความที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาจะเป็นการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 9.0 for Windows ตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามทุกฉบับ
2. บันทึกข้อมูลจากแบบสอบถามลงแบบรหัส (Coding Sheet) ของโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 9.0 for Windows โดยมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนในแบบสอบถามส่วนที่ 2 - 4 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบใช้สเกลของไลเกิท (Likert Scale) (นราศรี ไววนิชกุล และ ชูศักดิ์ อุดมศรี, 2543) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ผู้ตอบมีความคิดเห็นในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้กำหนดค่าของคะแนนในแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนนของคำถาม	
	เชิงบวก	เชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ปานกลาง	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

การแปลความหมายค่าของคะแนนเฉลี่ย ซึ่งจะมีค่าอยู่ระหว่าง 1 –5 คะแนน โดยจะแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์การประเมินของ สุบงกช จามีกร (2531) ดังนี้คือ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.33 หมายถึงระดับความคิดเห็นต่ำ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.66 หมายถึงระดับความคิดเห็นปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.67 – 5.00 หมายถึงระดับความคิดเห็นสูง

ซึ่งกำหนดโดยใช้สูตร ช่วงความกว้างของข้อมูลในแต่ละชั้น = $\frac{\text{คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$

แทนค่า ช่วงความกว้างของข้อมูลในแต่ละชั้น = $\frac{(5-1)}{3}$ = 1.33

3. ประมวลผลและนำผลจากการประมวลมาวิเคราะห์และเสนอเป็นผลการศึกษา

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่

1. ค่าความถี่และค่าร้อยละ ใช้อธิบายลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน่วยงาน ระดับตำแหน่ง และ เงินเดือน

2. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้อธิบายระดับความผูกพันต่อองค์การ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในงานที่ปฏิบัติ

3. ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคล โดยใช้ ค่าเฉลี่ย

4. ทดสอบสมมติฐานโดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะงานที่ปฏิบัติและประสบการณ์ในงานที่ปฏิบัติ กับความผูกพันต่อองค์การ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ระยะเวลาการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้เวลาประมาณ 10 เดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2545 ถึง เดือนตุลาคม 2545

ขั้นตอนการศึกษา	ช่วงเวลา (เริ่มต้น – สิ้นสุด)	รวมระยะเวลาทั้งสิ้น (สัปดาห์)
1. เตรียมการและวางแผน	1 – 31 ม.ค. 2545	4
2. การศึกษาเอกสารและทบทวนวรรณกรรม	1 ก.พ. – 3 มี.ค.2545	4
3. ออกแบบการศึกษา	4 – 17 มี.ค. 2545	2
4. จัดทำโครงร่างการค้นคว้าแบบอิสระ	18 มี.ค. - 7 พ.ค. 2545	7
5. ออกแบบสอบถาม	1 – 28 ก.ค. 2545	4
6. เก็บรวบรวมข้อมูล	12 ส.ค. – 15 ก.ย. 2545	5
7. วิเคราะห์ข้อมูล	16 – 22 ก.ย. 2545	1
8. สรุปผลการวิจัย	23 ก.ย. –6 ต.ค. 2545	2
9. จัดทำรายงาน	7 – 13 ต.ค. 2545	1